Tenslotte willen wij de rol benadrukken die kerken en religieuze gemeenschappen zouden kunnen spelen bij het bevorderen van vrede. We betreuren het dat het concept van rechtvaardige vrede, zoals uitgewerkt door de Wereldraad van Kerken, momenteel in Nederland weer uit het oog wordt verloren. Deze visie van vrede die alle aspecten van het leven omvat – vrede met de aarde, vrede in de gemeenschap, vrede op economisch gebied en vrede tussen volkeren – is van het grootste belang. Een bijbels gefundeerde weerbaarheid, die afstand neemt van het heersende geloof in het succes van geweld is meer dan ooit nodig. Rechtvaardige vrede is geen abstracte juridische term, maar een gezamenlijke *praktijk*. Dat praktisch handelen geeft vorm aan weerbaarheid, door concreet te werken aan alle genoemde aspecten van vrede. Het is een praktijk die niet grijpt naar geweld, en die geweld niet rechtvaardigt, omdat men doordrongen is van de gigantische vernietigingskracht van moderne wapens, waar de machtelozen het eerste slachtoffer van zijn.

Hoe heilzaam zou een praktijk van rechtvaardige vrede zijn. Geleefd door gemeenschappen (kerkelijk of niet) die hun kwetsbaarheid accepteren, en zien dat ze afhankelijk zijn van elkaar, wat juist ook hun kracht is.

De volledige tekst is te vinden op de website van Kerk en Vrede:
kerkenvrede.nl →Publicaties→Open brieven

Oktober 2025

Bij alle geweld geweldloos

Kerk en Vrede is een vereniging van mensen die zich inzetten voor ontwapening en geweldloosheid. Deze inzet vindt plaats in de overtuiging dat het evangelie ons oproept om te werken aan een rechtvaardige en vreedzame samenleving.

Kerk en Vrede bestond in 2024 100 jaar.

100 jaar lang al bepleit Kerk en Vrede dat kerk en samenleving hun misplaatste vertrouwen in geweld afzweren en gaan werken aan vreedzame middelen van conflictpreventie en conflictoplossing. Geweld lost geen problemen op, maar creëert ze of maakt ze groter.

Op de website www.kerkenvrede.nl en in publicaties wordt een kritische analyse gegeven van ontwikkelingen op het terrein van vrede en oorlog.

Via de **webwinkel** kunnen artikelen worden besteld als publicaties, vredesvlaggen, vredespostzegels, gebroken geweertjes e.d.

Het driemaandelijks tijdschrift ***Vredesspiraal*** informeert leden en abonnees over het pacifistisch gedachtegoed.

Doe mee! Word lid, draag bij of meld je aan als vrijwilliger. Mail naar: secretariaat@kerkenvrede.nl

Het kantoor van Kerk en Vrede is gevestigd aan de Joseph Haydnlaan 2a, te Utrecht. Een afspraak is snel gemaakt. Van harte welkom!

kerk en vrede

Een ander geluid

Kerk en Vrede over militarisering

Oktober 2025 – Samenvatting

Met deze brief wil Kerk en Vrede een ander geluid laten horen over de groeiende militarisering en de manier waarop internationale conflicten momenteel worden aangepakt. De fundamentele vraag is: willen we werkelijk een nieuwe wapenwedloop, met alle risico's die daarbij horen? Is dat de weg naar veiligheid en duurzame vrede? Of zetten we resoluut in op diplomatie en onderhandelen?

Steeds wordt gezegd dat Oekraïne (en nu ook de andere Europese landen) militair sterker moet(en) worden, zodat er onderhandeld kan worden 'vanuit een positie van kracht'. Met andere woorden: vrede moet bereikt worden door kracht. Die gedachte houdt geen rekening met hoe geweld werkt en hoe moeilijk geweld te beheersen is. Aan de huidige ontwikkelingen zien we dat het streven naar 'een positie van kracht' zichtbaar een recept is voor steeds verdergaande escalatie. 'Veiligheid' is het onderwerp van gesprek, over 'vrede' gaat het niet.

Wij maken ons zorgen over de huidige politieke situatie waarin angst voor oorlog leidt tot enorme investeringen in defensie, zoals het Europese project Readiness 2030. Deze defensie-uitgaven worden gerechtvaardigd door een overdreven angst voor een Russische aanval, terwijl de Europese NAVO-landen nu al meer uitgeven aan defensie dan Rusland.

De dominante visie op het conflict tussen Rusland en Oekraïne is historisch-culturalistisch, en beschouwt de acties van Poetin als gedreven door nationalistische ambities om het Russische rijk te herstellen. Deze visie sluit diplomatie grotendeels uit en ziet militaire kracht als enige optie. Maar er is ook een alternatieve, geopolitieke visie die uitgaat van een wisselwerking. Als grootmachten (of ze nu democratisch of autocratisch zijn) denken dat hun belangen bedreigd worden, dan zetten ze militaire middelen in, ongeacht het internationaal recht. Dit is geen goedkeuring van de inval door Rusland, maar een poging te begrijpen waarom Rusland handelt zoals het doet. Deze geopolitieke visie biedt betere aanknopingspunten voor diplomatie en een vreedzame oplossing.

Voor Oekraïne pleiten we voor een vredesplan als onderdeel van een breder Europees veiligheidspact, met vertrouwenwekkende maatregelen zoals het afzien van de plaatsing van nieuwe raketten en onderhandelingen over wapenbeheersing. Kerk en Vrede koppelt de oproep om te onderhandelen nadrukkelijk aan de visie dat onderhandelingen gegrond moeten zijn in internationaal recht en niet in machtspolitiek. Vertrouwen is niet persé nodig om diplomatiek overleg aan te gaan. Onderhandelen doe je juist omdat er onderling wantrouwen is en beide partijen er belang bij hebben dat er afspraken worden gemaakt. Dat kan echter alleen als over en weer de veiligheidsbelangen onderkend en gerespecteerd worden.

Wij bekritiseren dat bij alle politieke beschouwingen het menselijk leed vrijwel buiten beeld blijft, of eenzijdig belicht wordt. Niet alleen de Oekraïense maar ook de Russische slachtoffers verdienen aandacht en erkenning. Door abstracte of afstandelijke taal worden de werkelijke gevolgen van oorlog niet onder ogen gezien. T.a.v. veel conflicten in de wereld is de opstelling van het Westen niet vrij van hypocrisie en wegkijken. Dat zien we heel duidelijk in Gaza. Hierdoor verliezen westerse democratieën wereldwijd geloofwaardigheid en moreel gezag. Het is belangrijk om de slachtoffers niet te vergeten, en het lijden onder ogen te zien, inclusief de verwoestende maatschappelijke gevolgen van oorlog op langere termijn. Alleen daardoor wordt de illusie van het militaire machtsspel doorgeprikt: de veiligheid en onkwetsbaarheid die nagejaagd worden zijn een fantoom.

Er dreigt nu een wapenwedloop die nog riskanter is dan ten tijde van de Koude Oorlog. De oorlog in Oekraïne is een proeftuin voor nieuwe wapensystemen zoals drones. Burgers worden in toenemende mate het slachtoffer van oorlogvoering. Ook worden raketten steeds geavanceerder en sneller (hypersoon), waardoor landen elkaar gaan bedreigen met raketten die je niet meer op tijd ziet aankomen. We zien de dreiging van een verdere militarisering van de maatschappij onder invloed van NAVO-beleid, dat burgers actief betrekt bij defensievoorbereidingen. Dit beleid leidt tot maatschappelijke aanpassingen die vergaand zijn en waarbij militaire prioriteiten andere maatschappelijke belangen zoals milieu, zorg en sociaal beleid verdringen. Kerk en Vrede verzet zich tegen deze ontwikkeling en roept op tot een bredere visie op veiligheid.

Kerk en Vrede pleit voor het omvormen van een veiligheidssysteem gebaseerd op militaire kracht naar een civiel systeem gebaseerd op inclusieve veiligheid: niemand is veilig als niet iedereen veilig is. Dit nieuwe veiligheidssysteem richt zich op omvorming van het leger en de wapenindustrie tot civiele diensten, en op internationale samenwerking en conflictbemiddeling. Duurzame en rechtvaardige betrekkingen tussen landen en versterking van democratische structuren waarborgen de stabiliteit.